

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.III.20.220/2014/5.szám

A Kúria a Kádár Balázs Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kádár Balázs ügyvéd) által képviselt felperesnek a Kollarics Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kollarics Marianna ügyvéd) által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Zala Megyei Bíróságnál 1.P.22.353/2006. szám alatt megindított és másodfokon a Győri Ítéltábla Pf.V.20.446/2012/11. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről 113. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg a 135.000 (egyszázharmincezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a 2004. október 16. napján bekövetkezett sérülésével kapcsolatos vagyoni és nem vagyoni kárát érvényesítette az alperessel szemben. Arra hivatkozott, hogy az alperes, még középiskolás korukban térdével lágyékon rúgta, a heréit eltalálta, ezzel maradandó sérülést okozott.

Az alperes bűnösségét a büntető bíróság előbb maradandó fogyatékossgot okozó testi sértés büntetében, majd a perújítási eljárás eredményeként e büntető ítéletet hatályon kívül helyezve testi sértés büntette miatt állapította meg a bűnösségét.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, a jogalapot - a károkozás tényét - nem vitatta, de nem ismerte el a nem vagyoni kár feltételeinek fennállását.

A felek a vagyoni kár tekintetében az eljárásban részegyezséget

kötöttek.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy a felperesnek 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítést fizessen meg késedelmi kamataival együtt. Az ítéletének indokolásában megállapította, hogy az alperes a felperes sérelmére maradandó fogyatékossgot okozó testi sértést követett el, amit jogerős büntető ítélet megállapított. Vizsgálta, hogy milyen jellegű sérelem érte a felperest a testi sérülés következtében, és a szakértői véleményeket - az ISZKI V-i Intézetének orvosszakértői, pszichológusi szakértői véleményét és a büntető ügyben az ISZKI Sz-i Intézetének az orvosszakértői, pszichológusi és pszichiáteri szakértői véleményét - amelynek kiegészítésére is sor került a perben a 2008. augusztusi új MR vizsgálati lelet alapján - mérlegelte. Ennek alapján pedig azt állapította meg, hogy a felperesnél un. post-traumás stressz alakult ki a here maradandó sérülése folytán. Ennek jellemzői a gátlásosság, érzelmi labilitás, fokozott érzékenység és szorongásosság. Ehhez nem szükséges a testi elváltozás esztétikai megnyilvánulása, objektív értékelhetősége, a belső tudat önmagában elégséges ennek a csökkent értékűségnek rögzödéséhez. A felperesnél a kialakult testi fogyatékossg miatt a mindennapi élet területein szégyenérzete gyakorlatilag állandósult, mélyen bevésődött, és viselkedését befolyásolja, alkalmanként kifejezett szorongást okoz. Érzelmileg labilis, a serdülőkorban elszenvedett testi sérülés következtében visszamaradt esztétikai elváltozás a fiatal férfinál gátlásosság kialakulásához vezetett, amit a pszichológiai vizsgálatban leírtak is alátámasztanak. A maradandó fogyatékossg körében a büntetőeljárás során beszerzett dr. K.T. igazságügyi orvosszakértői szakvéleményét fogadta el. Azt a következtetést vonta le a szakértői véleményekből (dr. K.T., dr. K.J.), hogy a sérülés következtében a felperes jobb heréje jelentősen zsugorodott, funkcionáló szövetállománya csökkent, a here szervek funkcionális működése megtartott, nem csökkent, ugyanakkor az egyik funkciójának jelentős elvesztése a funkcióbeli rizikó nagyságát jelentősen növeli. A pszichés károsodással kapcsolatban az ellentétes szakértői vélemények között fellelhető ellentmondást nem tudta feloldani, ugyanakkor a pszichiáter szakértő kirendelésével és más módszerekkel megalkotott pszichiátriai szakvélemény elfogadásával a felperes károsodását ezen a téren az un. post-traumás stressz bekövetkeztében megállapította, mert azt a pszichiáter szakértő kellően megindokolta. E körben figyelembe vette a pszichológus szakértő megállapításait és leletét. A fentiekre figyelemmel pedig megállapította, hogy a felperes mind testileg, mind lelkileg károsodott, testileg maradandóan, lelkileg pedig hosszabb gyógyító folyamatot igénylő időtartam alatt javuló tendenciában jelölhető meg a keletkezett sérülése, amelyek a testi épséghez és egészséghez való személyhez fűződő jogai sérelmét okozzák és a sérelmek orvoslására 2.000.000 forint nem vagyoni kár megállapítását

tartotta indokoltnak.

A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és az alperes által fizetendő összeget 1.500.000 forintra és késedelmi kamatára leszállította, a perköltség viselésére vonatkozó elsőfokú rendelkezést mellőzte, ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság az alperes által benyújtott perújítási kérelem jogerős érdemi elbírálásáig felfüggesztette a fellebbezési tárgyalást, majd a jogerős büntető ítélet becsatolását követően azt folytatta; kiegészítette a tényállást a büntető ítélettel és a büntető ügyben szerzett igazságügyi szakértői testület szakvéleményével. Megállapította az új szakértői vélemény alapján, hogy az ellentmondó orvosszakértői vélemények közül dr. K.J. véleményei a megalapozottak; az véleményezhető, hogy a felperesnél a perbeli sérülés következtében csupán a jobb here zúzódott és a vérömlennyel érintett területen alakult ki egy hegesezés, ezt meghaladóan tartósan a jobb here állománya sem károsodott, a hormontermelés normális szintű, így az elszenvedett sérüléssel oki összefüggésben maradandó fogyatékoság kialakulása nem bizonyítható. A hormontermelést nem érintő és csupán a sérült részre kiterjedő hegesezés maradandó fogyatékoságként nem értékelhető. A korábban eljáró szakértők a véleményük során nem vették figyelembe azt, hogy a sérülés utáni időszakban készült UH vizsgálatok alkalmával megadott méretek nem csak a herére, hanem a kialakult vérömlenyre is vonatkoznak és azokat a sérülést kísérő vizenyő igen nagy mértékben befolyásolta. Dr. K.T. szakértő túlértékelte a here megkisebbedésének szerepét a tekintetben is, hogy indokolatlanul véleményezte a 15%-os munkaképesség-csökkenés kialakulását. Egy korábban is feltehetően kisebb here részleges hegesezése jó hormonális funkciók mellett, értékelhető egészségkárosodást, vagy munkaképesség-csökkenést nem okoz. Rámutatott arra, hogy a nem vagyoni kártérítés mértékének a megállapításánál nem hagyható figyelmen kívül az elsőfokú ítélet meghozatalát követően felmerült és a per bizonyítási anyagává tett újabb bizonyíték; a szakértői testület szakértői véleménye alapján a hormontermelést nem érintő és csupán a sérült jobb here részre kiterjedő hegesezés maradandó fogyatékoságként nem értékelhető. Tényként rögzítette, hogy az alperes rúgása következtében a felperes 6 hét alatt gyógyuló sérülést szenvedett, amely az alperes által sem vitatottan jelentős fájdalommal járt. A kártérítés összegszerűségének megállapításánál ezt mindenképpen figyelembe kell venni. Egyetértett az elsőfokú ítélet megállapításával a felperesnél jelentkező pszichés és mentális sérelmek értékelését illetően, amikor dr. Sz.J. pszichiáter szakértő szakvéleményét elfogadta. A felperesnél jelentkező elváltozás mentális betegségként értékelhető, pszichiátriai kezelést igényel és a tünetek hosszú távon kimutathatóak, e pszichiátriai elváltozás egy késői válasz egy korábban fennálló veszélyeztető helyzetre. A

pszichés elváltozás tényét a szakértő a tárgyaláson kiegészített szakértői véleményével alátámasztotta, de bizonyította a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyíték is (szakorvosi igazolás, kezelőorvos és rokonok, ismerősök tanúvallomása). Minden bizonyítékot mérlegelve, a bűncselekmény elkövetésének időpontjában fennálló értékviszonyokra is tekintettel a nem vagyoni kártérítés összegét 1.500.000 forintra leszállította, és nem találta alaposnak a felperesnek a nem vagyoni kárpótlás összegének 5.000.000 forintra történő felemelését.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és elsődlegesen annak megváltoztatását, az alperes által fizetendő kártérítés 150.000 forintra történő leszállítását, másodlagosan pedig hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására kérte utasítani. Állítása szerint a jogerős ítélet indokolása megsértette a Pp. 221. §-át, amikor több, az alperes által becsatolt bizonyítékot kihagyott a tényállás megállapításakor, és ezeket nem értékelte semmilyen módon, fel sem sorolta a bizonyítékok között. E bizonyítékok a tényállás megállapítására vonatkozó szakvéleményeket cáfolták, ezért a nem megfelelő tényállásból helytelen jogi következtetésre jutott a másodfokú bíróság. Álláspontja szerint nem fogadható el a tényállás alapjául az a megállapítás, hogy a heresérülés folytán pszichés elváltozásként poszt-traumás stressz zavar, gátlásossággal, érzelmi labilitással, fokozott érzékenységgel, szorongással alakult ki a felperesnél. E körben hivatkozott az interneten lévő körlevelekre, fényképekre, és a 2010-ben a sajtóban megjelent kritikára, amelyek egyértelműen cáfolják a szakértői véleményeket. Álláspontja szerint jelentősége van annak, hogy a pszichológusi szakértői vizsgálatkor több kérdésre nem volt hajlandó válaszolni a felperes; a több kérdés megkerülésével elkerülhette a felperes azt, hogy a tényleges állapota feltárásra kerüljön. Ez azonban nem értékelhető a felperes javára. A tényállás alapjául elfogadott pszichológiai szakértői véleménnyel szöges ellentétben áll a felperes egykori tanuló társainak és volt osztályfőnökének a tanúvallomása, akik azt támasztották alá, hogy a perbeli eset után a felperes személyiségében, tevékenységében, személyes kapcsolataiban változás nem történt. Az alperes által becsatolt fotókat sem értékelte a bíróság, holott azok egyértelműen nem egy magába forduló, sokkal inkább az átlagosnál nagyobb exhibicionizmussal megáldott személyt igazolnak. Álláspontja szerint jelentősége van annak a körülménynek is, hogy ez a kölcsönös tettelegességből kialakult sérülés, még 18 éves korukat megelőzően egy diákcsínynek induló eseménysor előzött meg, amelyben aktív részes volt a felperes is. Sérelmezte, hogy az alperes teljesítőképességét nem vizsgálta és nem értékelte a bíróság. Azt elismerte, hogy a sérülés miatt lehettek fájdalmai a felperesnek.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet

hatályban tartását kérte.

A Kúria a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és 275. §-ának (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az alperes helytállási kötelezettsége a felülvizsgálati eljárásban már nem volt vitás, arra is figyelemmel, hogy az alperes nem vitatta a kártérítési felelősségét, és a nem vagyoni kártérítést 150.000 forint összegben el is ismerte. Az alperes tehát a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 355. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a felperesnek a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti mértékben a vagyoni és nem vagyoni kárait. A felperes egészségkárosodásával összefüggésben csak a nem vagyoni kár összegszerűsége volt a kérdés, mert az alperes felülvizsgálata a mérlegeléssel megállapított összeget támadta. A Kúria következetes ítélkezési gyakorlata szerint azonban a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye, ezért a Kúria csak azt vizsgálhatta, hogy a jogerős ítéletben a bizonyítékok értékelése jogszabálysértő volt-e.

Az adott esetben az elsőfokú bíróság a felperes tényállításait az akkor rendelkezésre álló jogerős büntető ítélet alapján a maradandó testi fogyatékossgát okozó sérülés miatt bizonyítottanak látta. A másodfokú bíróság részben eltérő következtetésekre jutott a másodfokú eljárás során kiegészített bizonyítási eljárás adatai alapján. Annak nem volt akadálya, hogy a másodfokú bíróság maga is értékelje a rendelkezésre álló bizonyítékokat, és arra is lehetősége volt, hogy az elsőfokú eljárást követően keletkezett bizonyítékok beszerzését követően, azokat, mint új bizonyítékokat értékelje, mert a kétfokú eljárás szabályai ennek a lehetőségét a másodfokú bíróság számára is megadják. Az adott esetben a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat helyesen értékelte, és helyes következtetéseket vont le, ennek ellenkezőjére tévesen hivatkozik az alperes. A jogerős ítélet helyesen állapította meg a perújítási eljárásban meghozott jogerős büntető ítéletre figyelemmel, hogy az alperes nem maradandó súlyos testi sérülést, hanem súlyos testi sértést okozott a felperesnek. A másodfokú bíróság a tényállást a per anyagává tett büntető ügy iratai - közöttük a szakértői testület által készített szakértői vélemény - mérlegelése alapján állapította meg és kellő indokát adta annak, hogy az újabb bizonyítékokra is figyelemmel miért tartja indokoltnak a nem vagyoni kártérítés összegének leszállítását 2.000.000 forintról 1.500.000 forintra. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem tekinthető aggályosnak a másodfokú bíróság által az elsőfokú bírósággal egyezően elfogadott pszichiáteri vélemény

értékelése sem, mert a jogerős ítélet kellően megindokolta, hogy miért fogadta azt el a pszichológusi véleménnyel szemben, arra is figyelemmel, hogy a felperesi közvetlen környezetben élők tanúvallomása is alátámasztotta azt a megállapítást, hogy a felperesnél mentális betegségként jelentkező elváltozás is bekövetkezett a perbeli káreseménnyel összefüggésben. Az ítélet indokolása helyesen rámutatott arra is, hogy e pszichiátriai elváltozás egy késői válasz egy korábban fennálló veszélyeztető helyzetre, ez pedig egyben indoka annak is, hogy a káresetet követő közvetlen időszakban a felperes osztályfőnöke, osztálytársai ennek tüneteit korábban nem tapasztalhatták. A jogerős ítélet - sem az első-, sem a másodfokú ítélet - valóban nem tér ki több tanú vallomásának az értékelésére, így az alperes erre helyesen hivatkozik, ahogy az alperes által becsatolt fényképek, vagy a sajtóban megjelent kritika, mint bizonyíték értékelésére sem került sor, és a jogerős ítélet nem adta indokát annak sem, hogy ezeket miért nem vette figyelembe. Ez azonban önmagában nem jelenti a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát, ami miatt hatályon kívül kellene helyezni, arra figyelemmel, hogy a felperes egészségi állapotának megítélése szakkérdés volt, és e körben rendelkezésre álltak az igazságügyi szakértői vélemények. A jogerős ítélet részletes indokát adta, hogy a szakértői kompetenciába tartozó szakkérdések megítélésénél melyik szakértői véleményt fogadta el, amely a felperes sérülésével okozati összefüggésben keletkezett hátrányos egészségi állapotot bizonyítja, és az adott esetben ennek volt jelentősége a felperest ért hátrányok megítélésénél. Tekintettel arra, hogy a mérlegelés eredményét meghatározó indokok tarthatók, azokban nyilvánvaló helytelen következtetés nincs, a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség arra, hogy a Kúria a bizonyítékokat felülmérlegelve a felperes javára megítélt nem vagyoni kárpótlás összegét csökkentse. Az egészségkárosodás miatt bekövetkezett hátrányos következmények ellensúlyozására a jogerős ítéletben mérlegeléssel megállapított nem vagyoni kártérítés alkalmas, amelynél a másodfokú bíróság által mérlegelt egyéni körülmények értékelésének is jelentősége van. Így a felperesnél, bár az elszenvedett sérüléssel oki összefüggésben maradandó fogyatékoság kialakulása nem bizonyított, de 6 hét alatt gyógyuló sérülést szenvedett el, amely az alperes által sem vitatottan jelentős fájdalommal járt, és kialakult nála a pszichés és mentális sérelemként jelentkező pszichés elváltozás, a post-traumás stressz zavar, amely pszichiátriai kezelést igényel. Helyesen hivatkozik az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a nem vagyoni kár összegének a meghatározásánál az ítélkezési gyakorlat, a más ügyekben hozott összehasonlításra alkalmas döntéseit is figyelembe kell venni. Az alperes által megjelölt és az ítélkezési gyakorlatból kiemelt két eset azonban az összehasonlításra nem alkalmas - a tények és a hátrányok hasonlóságának hiányában -, ezért ezek miatt sem volt indokolt a nem vagyoni kártérítés mértékének csökkentése. Az alperesnek a felperes közreható

magatartására történő hivatkozása olyan új előadás, amelynek értékelésére a felülvizsgálati eljárásban nem kerülhet sor.

A kifejtettekre figyelemmel a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálatban megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. május 28.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

kúriai tisztviselő
HM